

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 26/2003 vp

Hallituksen esitys viimeistä eläkelaitosta koskevien säännösten tarkistamiseksi ja tietosuoja koskevien säännösten säätämiseksi pysyväksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä lokakuuta 2003 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen viimeistä eläkelaitosta koskevien säännösten tarkistamiseksi ja tietosuoja koskevien säännösten säätämiseksi pysyväksi lainsäädännöksi (HE 85/2003 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitussihteeri Maritta Hirvi, sosiaali- ja terveysministeriö
- työsuhdepäällikkö Jyrki Raimoranta, Kansaneläkelaitos
- lakimies Maijaliisa Takanen, Eläketurvakeskus

- lakimies Ulla Suotunen, Kirkon keskusrahasto
- puheenjohtaja Brita Järvinen ja hallituksen jäsen Jukka Lilleberg, Kansaneläkelaitoksen Toimihenkilöt ry
- osastopäällikkö Tarja Hurskainen, Työeläkevakuuttajat TELA
- sosiaalipoliittinen sihteeri Kaija Kallinen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- lakimies Irma Pahlman, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- lakimies Jarmo Pätäri, Akava ry
- OTK Johan Åström, Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto
- sosiaalipoliittinen asiamies Vesa Rantahalvari, Palvelutyönantajat ry
- järjestöpäällikkö Kari Björklöv, Suomen Yrittäjät.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työntekijäin eläkelakia, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelakia, maatalousyrittäjien eläkelakia, yrittäjien eläkelakia, merimieseläkelakia, kunnallista eläkelakia ja valtion eläkelakia sekä evankelis-luterilaisen kirkon eläkelakia, evankelis-luterilaisen kirkon perhe-eläkelakia ja Kansaneläkelaitoksesta annettua

lakia siten, että viimeistä eläkelaitosta koskeva järjestely otettaisiin käyttöön myös evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmässä ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeitä koskevassa järjestelmässä.

Esityksessä ehdotetaan myös tarkennettavaksi viimeisen eläkelaitoksen määräytymistä koskevia säännöksiä muun muassa osa-aikaeläk-

keen, perhe-eläkkeen ja jo eläkettä saavalle henkilölle myönnettävän työkyvyttömyyseläkkeen osalta.

Viimeistä eläkelaitosta koskevan järjestelyn voimaantulosäännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, ettei viimeisen eläkelaitoksen periaatetta sovellettaisi, jos eläkkeenhakija saa tai hänellä on oikeus saada ennen lain voimaantuloa viireille tulleen hakemuksen perusteella omaan työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä ja hän hakee uutta eläkettä tai hänelle myönnetyn eläkkeen jatkamista. Viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä ei sovellettaisi myöskään sellaiseen perhe-eläkkeeseen, joka perustuu edunjättäjän kuollessaan saamaan eläkkeeseen, johon ei ole sovellettu viimeisen eläkelaitoksen järjestelyä.

Esityksessä ehdotetaan myös Kansaneläkelaitoksesta annettua lakia muutettavaksi siten, että jatkossa Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurva määräytyisi eräin tarkennuksin suoraan valtion eläkelain ja valtion perhe-eläkelain sekä niiden voimaantulolakien nojalla. Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan määräytyminen saatettaisiin samalla lain tasolle. Muu-

tos ei vaikuttaisi Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan tasoon.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan eräin teknisin tarkistuksin säädettäväksi pysyväksi lainsäädännöksi vuonna 2002 väliaikaisesti vuoden 2003 loppuun tehdyt tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat muutokset työntekijäin eläkelakiin, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelakiin, yrittäjien eläkelakiin, maatalousyrittäjien eläkelakiin, luopumiseläkelakiin, maatalousyrittäjien sukupolvenvaihdoseläkkeestä annettuun lakiin, maatalousyrittäjien luopumiskorvauksesta annettuun lakiin sekä maatalousyrittäjien luopumistuesta annettuun lakiin. Samalla evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmän tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevat säännökset tarkistettaisiin soveltuvin osin vastaamaan valtion eläkelain tietosuojaäännöksiä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Osa ehdotetuista säännöksistä on tarkoitettu olemaan voimassa väliaikaisesti vuoden 2004 loppuun, koska samoja säännöksiä on muutettu vuoden 2005 alusta voimaan tulevissa laeissa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina.

Valiokunta pitää hyvänä, että viimeisen eläkelaitoksen periaate ulotetaan koskemaan myös evankelis-luterilaisen kirkon eläkejärjestelmää sekä Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläkkeitä samanaikaisesti, kun järjestely laajenee kunnallisen ja valtion eläkejärjestelmän piiriin. Viimeisen eläkelaitoksen periaate merkitsee vakuutetun kannalta eläkeasioiden käsittelyn yksinkertaistumista ja selkeytymistä. Eläkeasioita hoitavien eläkelaitosten kannalta järjestely mer-

kitsee päällekkäisen työn vähentymistä, mutta ei muuta eläkejärjestelmien itsenäisyyttä tai rahoitusta.

Viimeistä eläkelaitosta koskevat, aiemmin hyväksytyt säännökset tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004. Voimaantuleviin säädöksiin nyt ehdotettavat täsmennykset ovat toimeenpanon kannalta välttämättömiä. Ehdotetuilla täsmennyksillä ei ole vaikutusta vakuutetun eläketurvaan. Tietojen saamista, antamista ja salassapitoa koskevien väliaikaisten säännösten säätäminen pysyviksi on myös perusteltua. Valiokunta toteaa, että nyt hyväksyttävät säännökset tulevat vielä osin uudelleen tarkasteltaviksi laajan eläkeuudistuksen vuoden 2005 alusta tapahtuvan voimaantulon johdosta.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 3 päivänä joulukuuta 2003

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Valto Koski /sd	Juha Rehula /kesk
jäs.	Sirpa Asko-Seljavaara /kok	Osmo Soininvaara /vihr
	Anneli Kiljunen /sd	Tapani Tölli /kesk
	Marjaana Koskinen /sd	Raija Vahasalo /kok
	Pehr Löf /r	Erkki Virtanen /vas
	Riikka Moilanen-Savolainen /kesk	Tuula Väättäinen /sd
	Aila Paloniemi /kesk	
	Leena Rauhala /kd	vjäs. Jaana Ylä-Mononen /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.